

שירותי הרווחה

2009

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

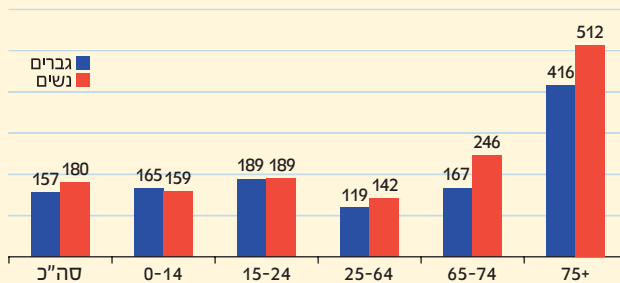
משרד הרווחה
והשירותים החברתיים

האנשים הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים

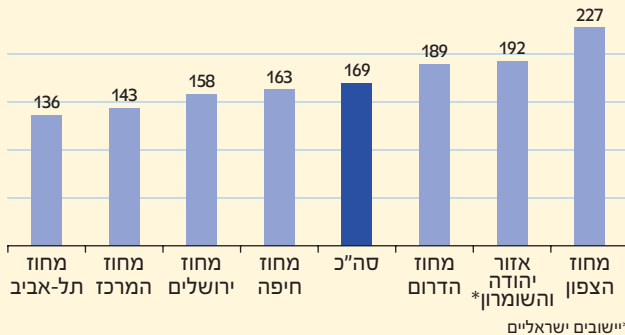
- משרד הרווחה והשירותים החברתיים מספק את מרבית השירותים לאוכלוסיות היעד הנמצאות באחריותו באמצעות המחלקות לשירותים החברתיים (לשכות רווחה) ברשויות המקומיות¹.
- בשנת 2009 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים 1.274 מיליון איש (17% מאוכלוסיית ישראל) - כ-880 אלף איש שהוגדרו כבעלי נזקקות כלשהי (המספר המצטבר של אנשים שפנו לשירותי הרווחה, הוגדרו כבעלי נזקקות והטיפול בהם טרם הסתיים) ו-474 אלף בני משפחה שגרים עמם.
- נשים מהוות 54% מכלל הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים (חלקן באוכלוסייה היא 51%).
- בני 65 ומעלה מהווים 20% מכלל הרשומים - חלק כפול מחלקם באוכלוסייה; בני 0-17 מהווים 34% מהרשומים (חלקם באוכלוסייה - 28%).
- ערבים מהווים 26% מכלל הרשומים (חלקם באוכלוסייה - 20%).
- 22% מהרשומים במשרד הרווחה שייכים למחוז הצפון, 20% - למחוז המרכז, 16% - למחוז הדרום, 14% - למחוז תל אביב, 11% - למחוז ירושלים, 11% - למחוז חיפה ו-4% - לאזור יהודה והשומרון (יישובים ישראליים).
- שיעור הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים הוא 169 ל-1,000 נפשות באוכלוסייה. השיעור בקרב נשים הוא 180 ובקרב גברים - 157.
- השיעור הגבוה ביותר בין קבוצות הגיל השונות הוא בקרב בני 65 ומעלה - 336 (בקרב בני 75 ומעלה השיעור הוא 473). השיעור בקרב הילדים בני 0-14 הוא 162 ובקרב בני 15-64 - 145.

1 רשומים במחלקות לשירותים חברתיים, לפי גיל ומין, שיעורים ל-1,000 נפשות

- השיעור בקרב יהודים הוא 154 ובקרב ערבים - 217.
- במחוז הצפון, במחוז הדרום ובאזור יהודה והשומרון (יישובים ישראליים) שיעור הרשומים בלשכות הרווחה גבוה מהממוצע הארצי. בשאר המחוזות הוא נמוך ממנו.

2 רשומים במחלקות לשירותים חברתיים, לפי מחוז, שיעורים ל-1,000 נפשות

- ישנו מתאם שלילי בין האשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים לשיעור הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים. השיעור מרבי ביישובים המשתייכים לשני האשכולות החברתיים-כלכליים הנמוכים ביותר (244 ל-1,000 נפשות) וככל שעולה דירוג האשכול, קטן שיעור הרשומים עד ל-74 בשני האשכולות הגבוהים ביותר.

¹ ישנה אוכלוסייה נוספת שמקבלת שירותים מהיחידות השונות של משרד הרווחה ואינה רשומה במסגרת המחלקות לשירותים חברתיים. גודלה אינו ידוע.

בעלי נזקקות

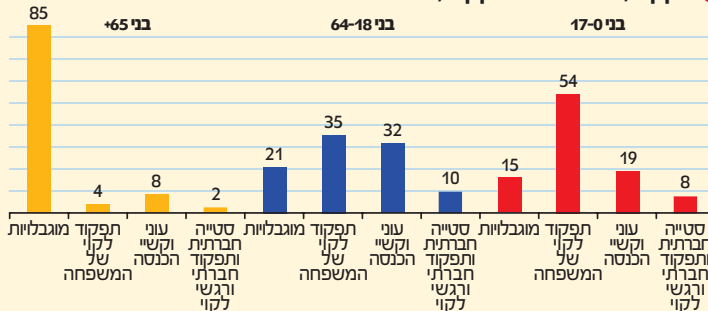
- כאמור, ב-2009 היו כ-880 אלף איש שהוגדרו על ידי המחלקות לשירותים חברתיים כבעלי נזקקות - 116 ל-1,000 נפש.
- בעלי נזקקות מהווים 69% מכלל הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים - חלקם דומה בקרב גברים (68%) ונשים (70%), וזהה בקרב יהודים וערבים (68%).
- בגילים 65 ומעלה כמעט כל הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים הם בעלי נזקקות (97%); בקרב בני 18-64 הם מהווים 78% מכלל הרשומים. בגילים 0-17 חלקם של בעלי נזקקות מכלל הרשומים קטן ממחצית (40%), כלומר, רוב הילדים הרשומים אינם בעלי נזקקות, אלא הם בני משפחה של נזקקים.
- 880 אלף בעלי הנזקקות מסווגים ל-5 קבוצות עיקריות כפי שמוצג בלוח 3 (קיימת קבוצה נוספת הכוללת מקרים בבדיקה ומקרים אחרים).

3 קבוצות הנזקקות לפי סוגים מפורטים

אחוזים	קבוצת נזקקות	פירוט סוגי הנזקקות
38	מוגבלות	זקנים סיעודיים, בעיות הנובעות מזקנה, נכות פיזית, פיגור שכלי, מחלות נפש
30	תפקוד לקוי של המשפחה	בעיות חינוך והתנהגות ילדים, בעיות תפקוד אם או אב, בעיות ביחסים הורים-ילדים, אלימות במשפחה
23	עוני וקשיי הכנסה	בעיות הנובעות מרמת הכנסה נמוכה או מירידה ברמת ההכנסה, חוסר הכנסה מעבודה, בעיות דיור, היעדר יציבות בעבודה
5	סטייה חברתית	נערות במצוקה, התמכרות לסמים, אלכוהוליזם, נערים ללא מסגרת קבועה
3	תפקוד חברתי ורגשי לקוי	בעיות תקשורת בקליטה (עולים), בדידות, יחסים מעורערים עם הסביבה

- בקרב בני 65 ומעלה, הנזקקות הדומיננטית היא מוגבלות (85%); בקרב בני 0-17 הנזקקות הדומיננטית היא תפקוד לקוי של המשפחה (54%).

4 נזקקים, לפי גיל וסוג נזקקות, אחוזים

- באוכלוסייה היהודית הנזקקות השכיחה ביותר היא מוגבלות (42%) ואחריה - תפקוד לקוי של המשפחה (29%), ועוני וקשיי הכנסה (19%). באוכלוסייה הערבית שתי הנזקקות השכיחות ביותר הן תפקוד לקוי של המשפחה (34%) ועוני וקשיי הכנסה (34%) ואחריהן מוגבלות (25%). השכיחות הגבוהה יותר של מוגבלות באוכלוסייה היהודית קשורה להיותה אוכלוסייה מבוגרת יותר מהאוכלוסייה הערבית. הגיל החציוני של האוכלוסייה היהודית הוא 31.5 שנים, לעומת 21.3 באוכלוסייה הערבית.
- חלקם של בעלי הנזקקות "תפקוד לקוי של המשפחה" באשכולות החברתיים-כלכליים השונים דומה (בין 29% ל-35%).

5 נזקקים לפי אשכול חברתי-כלכלי* וסוג נזקקות, אחוזים

אשכול סה"כ	מוגבלות	תפקוד לקוי של המשפחה	עוני וקשיי הכנסה	סטייה חברתית ותפקוד חברתי ורגשי לקוי
2-1	38	30	23	9
4-3	26	35	32	7
6-5	31	31	30	8
8-7	41	29	19	11
10-9	45	30	16	9

* אשכולות 2-1 - הנמוכים ביותר

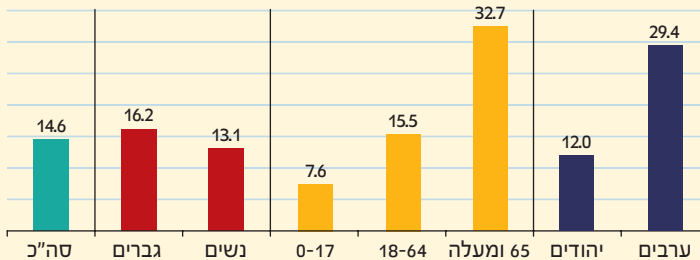
מוגבלויות שונות

- בעמודים 4 ו-5 מוצגים ארבעה סוגי מוגבלויות - מוגבלות פיזית, פיגור שכלי, עיוורון ולקויות ראייה ואוטזיסם, כפי שנקבעו במחלקות לשירותים חברתיים. יש לזכור, כי שכיחות המוגבלויות האלה עשויה להיות גבוהה יותר באוכלוסייה הכללית בשל העובדה כי לא כל המאובחנים זקוקים לתמיכת משרד הרווחה.
- שיעורי המוגבלויות המוצגים בפרק זה הם שיעורים מתוקננים לפי גיל ואוכלוסיית התקן היא כלל אוכלוסיית ישראל בסוף 2009.

מוגבלות פיזית

- בשנת 2009 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים כ-110 אלף אנשים עם מוגבלות פיזית (כגון בעיות הנובעות ממומים ומנכות והפרעות התנהגות שאינן מחלות נפש).
- גברים מהווים 53% מכלל בעלי מוגבלות פיזית.
- בני 0-17 מהווים 17% מכלל בעלי מוגבלות פיזית, בני 18-64 - 61%, ובני 65 ומעלה - 22%.
- יהודים מהווים 65% מכלל בעלי מוגבלות פיזית וערבים - 32%.
- שיעור האנשים עם מוגבלות פיזית עולה עם הגיל.

6 בעלי מוגבלות פיזית, לפי מין, גיל וקבוצת אוכלוסייה (שיעורים מתוקננים ל-1,000 נפש)

- שיעור בעלי מוגבלות פיזית בקרב יהודים ילידי ישראל שאביהם יליד חו"ל קטן מהשיעור בקרב ילידי חו"ל מאותה קבוצת מוצא.

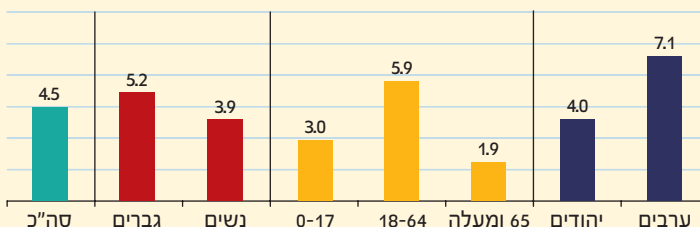
7 יהודים בעלי מוגבלות פיזית לפי יבשת מוצא (שיעורים מתוקננים ל-1,000 נפש)

ילידי חו"ל		ילידי ישראל	
14.7	ילידי אסיה	13.8	אב יליד אסיה
19.4	ילידי אפריקה	15.7	אב יליד אפריקה
11.6	ילידי אירופה או אמריקה	9.0	אב יליד אירופה או אמריקה
		11.3	אב יליד ישראל

- בשנת 2009 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים כ-34 אלף אנשים עם פיגור שכלי.
- גברים מהווים 57% מהאנשים עם פיגור שכלי הרשומים במשרד הרווחה.
- בני 0-17 מהווים 21% מבעלי פיגור שכלי, בני 18-64 - 75%, ובני 65 ומעלה - 4%.
- יהודים מהווים 66% מהאנשים הרשומים כבעלי פיגור שכלי וערבים - 31%.

פיגור שכלי

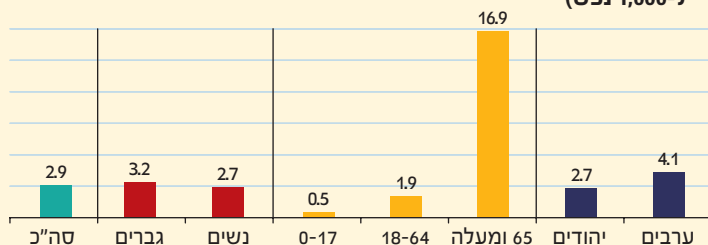
8 בעלי פיגור שכלי לפי מין, גיל וקבוצת אוכלוסייה (שיעורים מתוקננים ל-1,000 נפש)

עיוורון ולקות ראייה

- בשנת 2009 היו רשומים במשרד הרווחה כ-22 אלף איש הזכאים לתעודת עיוור (עיוורים ולקויי ראייה).
- גברים מהווים 49% מכלל הזכאים לתעודת עיוור.
- בני 65 ומעלה מהווים 58% מכלל הזכאים לתעודת עיוור; 59% מהם הם בני 75 ומעלה. שיעור הזכאים לתעודה בגילים 75 ומעלה (24.6 לאלף נפש) גבוה פי 2.5 מזה שבקרב בני 65-74 (9.8 לאלף נפש)
- יהודים מהווים 80% מכלל הזכאים לתעודת עיוור וערבים - 17%.

9 עיוורים ולקויי ראייה לפי מין, גיל וקבוצת אוכלוסייה (שיעורים מתוקננים ל-1,000 נפש)

- שיעור הזכאים לתעודת עיוור בקרב יהודים ילידי ישראל שאביהם יליד חו"ל קטן מהשיעור בקרב ילידי חו"ל מאותה קבוצת מוצא.

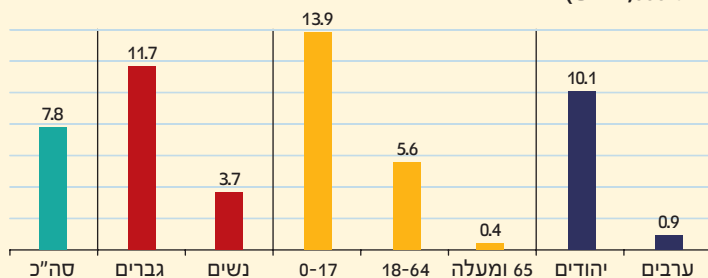
10 יהודים עיוורים ולקויי ראייה לפי יבשת מוצא (שיעורים מתוקננים ל-1,000 נפש)

ילידי חו"ל		ילידי ישראל	
3.8	ילידי אסיה	3.2	אב יליד אסיה
5.8	ילידי אפריקה	3.6	אב יליד אפריקה
2.5	ילידי אירופה או אמריקה	1.6	אב יליד אירופה או אמריקה
		2.3	אב יליד ישראל

- בשנת 2009 היו רשומים במשרד הרווחה והשירותים החברתיים כ-5.8 אלף אנשים עם אוטיזם.
- גברים מהווים 76% מכלל האנשים עם אוטיזם הרשומים במשרד הרווחה.
- בני 0-17 מהווים 58% מכלל האנשים עם אוטיזם ובני 18-64 - 41%.
- יהודים מהווים 97% מכלל האנשים עם אוטיזם וערבים - 3% (ייתכן שבאוכלוסייה הערבית קיים תת-אבחון של אוטיזם, או שחלק מהלוקים במחלה הוגדרו כבעלי מוגבלות נפשית אחרת כגון פיגור שכלי).

אוטיזם

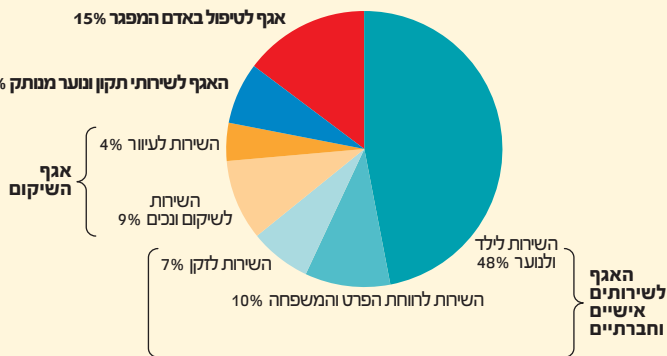
11 אנשים עם אוטיזם לפי מין, גיל וקבוצת אוכלוסייה (שיעורים מתוקננים ל-1,000 נפש)

השמות במסגרות טיפול

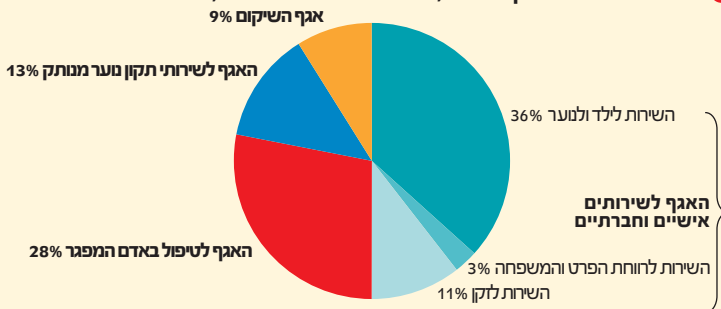
- משרד הרווחה מספק לאוכלוסייה הנמצאת בטיפול שני סוגים עיקריים של שירותים: השמות במסגרות בקהילה והשמות במסגרות חוץ-ביתיות. במסגרות בקהילה כגון מועדוניות, מעונות יום, משפחתונים, מרכזי שיקום, מרכזי הורים וילדים ומרכזים למניעת אלימות, האדם מבלה במסגרת חלק מהיום וישן בביתו. מסגרות חוץ-ביתיות כגון פנימיות ומשפחות אומנה, כוללות מגורים ולינה.
- בשנת 2009 בוצעו השמות במסגרות בקהילה ובמסגרות חוץ-ביתיות לכ-134 אלף איש. חלק מהאנשים הושמו ביותר ממסגרת אחת באותה שנה ומספר השמות היה 162 אלף (הנתונים כוללים את השמות המדווחות בלבד. ייתכן שישנן השמות שאינן מדווחות).
- מכלל ההשמות, 70% היו במסגרות בקהילה.
- מכלל ההשמות, 5% היו בעקבות צו בית משפט.
- את ההשמות מבצעים 5 אגפים של משרד הרווחה. **האגף לשירותים אישיים וחברתיים** (ביצע 57% מההשמות) מספק שירותי רווחה לפרט (בכל גיל), למשפחה, לאוכלוסיות מיוחדות, לקהילות עולים ולשכונות. 73% מההשמות על ידי אגף זה בוצעו על ידי השירות לילד ולנוער, שתפקידו המרכזי הוא הבטחת רווחת הילד, ו-18% - על ידי השירות לזקן; **האגף לטיפול באדם המפגר** (17% מההשמות) מתמחה באיתור, באבחון ובטיפול באנשים עם פיגור שכלי ובמשפחותיהם; **אגף השיקום** (12% מההשמות) מסייע בהפעלת מסגרות לסובלים מנכויות חושיות וגופניות בכל תחומי החיים (החל מאיתור וטיפול ועד שילוב תעסוקתי לבוגרים); **האגף לשירותי תקן ונוער מנותק** (8% מההשמות) מופקד על שירותים אישיים וחברתיים, שיקום ומניעה לעוברי חוק ולאוכלוסייה קשה הנמצאת בקצה הרצף הטיפולי-חינוכי; **האגף לתפקידים מיוחדים** (6% מההשמות) מסייע לפנימיות של מוסדות ציבור.
- כ-113 אלף השמות היו במסגרות בקהילה; 65% מהן בוצעו על ידי האגף לשירותים אישיים וחברתיים.

12 השמות במסגרות בקהילה, לפי אגפי משרד הרווחה, אחוזים

- כ-49 אלף השמות היו במסגרות חוץ-ביתיות; כ-50% מהן בוצעו על ידי האגף לשירותים אישיים וחברתיים.

13 השמות במסגרות חוץ-ביתיות, לפי אגפי משרד הרווחה¹, אחוזים

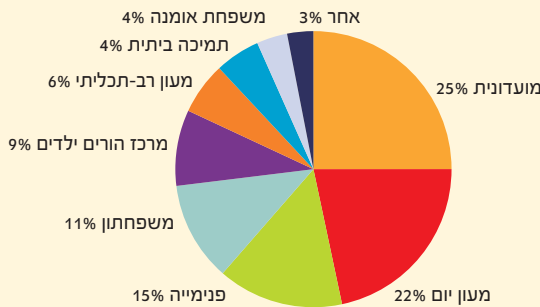
¹ לא כולל פנימיות של מוסדות ציבור (האגף לתפקידים מיוחדים).

השמות על ידי השירות לילד ולנוער

- בשנת 2009 ביצע השירות לילד ולנוער 67,180 השמות - כ-80% מהן בקהילה והשאר במסגרות חוץ ביתיות.
- ההשמות העיקריות בקהילה היו **למועדוניות**, שהן מסגרות חינוכיות-טיפוליות לאחר שעות הלימודים שנועדו לקדם ילדים בני 3-12 מהיבטים התנהגותיים, חינוכיים, חברתיים ורגשיים ולשפר את קשריהם עם הוריהם (25%); **למעונות יום** לבני 6 חודשים עד 3 שנים (22%); **למשפחתונים** בפיקוח משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה לבני 6 חודשים עד 3 שנים (11%); **למרכזי הורים וילדים**, שהם מסגרת מוגנת תומכת מקצועית לקיום מפגשים בין הורים לילדים במשפחות הנמצאות בקונפליקט על רקע פירוד, גירושין או אלימות (9%); **למעונות רב-תכליתיים**, שהם מסגרת של מעון יום שהורחבה לילדים בני 3-6 ומשפחותיהם הזקוקים לתמיכה באינטנסיביות גדולה יותר (6%); **ולתמיכה ביתית**, שהיא מסגרת של התערבות בזמן משבר כגון אשפוז הורה או פירוד זמני של ההורים (4%).
- ההשמות העיקריות במסגרות חוץ-ביתיות היו **בפנימיות** (15%) **ובמשפחות אומנה** (4%).

14 השמות על ידי השירות לילד ולנוער, לפי סוג, אחוזים

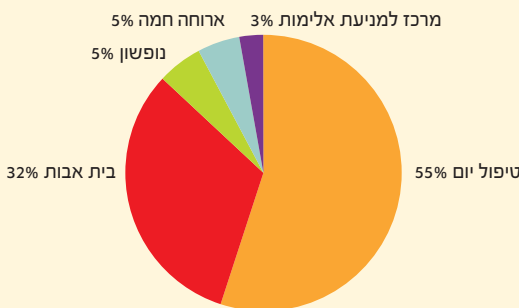
סה"כ השמות 67,180

- בשנת 2009 ביצע השירות לזקן 12,357 השמות - 68% מהן בקהילה ו-32% במסגרות חוץ-ביתיות.
- ההשמות בקהילה היו **למרכזי טיפול יום**, שהם מסגרות קהילתיות יומיות לטיפול בקשישים מוגבלים, שנועדו לזכות או למנוע את יציאתם של קשישים תשושים או תשושי נפש (לפי חוק ביטוח סיעוד) מהבית למסגרות מוסדיות ומספקים הסעות, ארוחות בוקר וצהריים, רחצה ופעילויות חברתיות, תרבותיות ותעסוקתיות (55%); **לנופשונים** המספקים מענה זמני לקשישים הזקוקים לשהות חוץ ביתית מסיבות שונות כגון מחלה או נסיעה של המטפל (5%); **ארוחות חמות** המסופקות לבית הקשיש (5%); **ולמרכזים למניעת אלימות**, המיועדים לקשישים שסבלו מתופעת התעללות המתבטאות באלימות מילולית, פיזית וכלכלית (3%).
- ההשמות במסגרות חוץ-ביתיות היו **לבתי אבות** (32%).

15 השמות על ידי השירות לזקן, לפי סוג, אחוזים

סה"כ השמות 12,357

השמות על ידי השירות לזקן

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
אתר אינטרנט: www.cbs.gov.il
דואר אלקטרוני: info@cbs.gov.il
טלפון מרכז המידע: בירושלים 02-6592666
בתל אביב-יפו 03-5681933

הכנת עלון זה:
כתיבה: קרול פלדמן, רינת כהן מורנו
עורכת סדרת סטטיסטיקה: נורית יפה
תודה לעובדי האגף למחקר, תכנון והכשרה
של משרד הרווחה והשירותים החברתיים
עיצוב: סטודיו אלף

עלונים נוספים בסדרת סטטיסטיקה
שיצאו לאור בשנים 2011-2008*:
סקר כוח אדם 2006-1996
מדדי פיתוח בר קיימה
המשק הישראלי 2006-1950
תחבורה 2006-1995
ששים שנה בראי הסטטיסטיקה 2007-1948
נשים וגברים 2007-1987
סקר הוצאות משק הבית וסקר הכנסות 2007
פשיעה 2008-1999
הסקר החברתי 2008-2007
האוכלוסייה הערבית בישראל 2008
מלונות 2009-1990
אוכלוסיית ישראל 2009-1990
נשים וגברים 2009-1990
סחר חוץ 2010-2000
בינוי ותנאי דיור 2010-1985
תיירות ושירותי הארחה 2010-1990

*נמצאים באתר האינטרנט של הלמ"ס

ינואר 2012

